

Varsling

Hva gjør vi når vi mener at en kollegas arbeid ikke er godt nok?

Kanskje ser vi at nødvendig behandling blir oversett, eller at pasienten blir overbehandlet? Kanskje klager pasienten på at en annen tannlege var unødig hardhendt eller ga manglende informasjon? Kanskje ble ikke pasienten orientert om økonomiske rettigheter, og refusjonsmuligheter i forhold til for eksempel HELFO? Kanskje registrerer vi at tannbehandling har skjedd uten at helsedata er ajourført, og at pasientens helse dermed er satt i fare?

Hvordan vi tannleger skal forholde oss til slike problemstillinger oppleves for mange som vanskelig, og det finnes sjelden bare ett rett svar.

Helsepersonelloven § 17 og NTFs etiske regler §§10, 11 og 12 kan hjelpe oss på vei i dette «minefeltet».

I denne artikkelen har vi også hentet utdrag fra en publikasjon fra Helsetilsynet (30.09.12) av Olav Molven og Gorm Are Gammeltvedt om «Helsepersonell-ets varslingsplikt» etter Helsepersonellovens § 17.

Kan vi la være å si noe?

Helsepersonelloven § 17 åpner slik: » Helsepersonell har plikt til av eget tiltak å varsle Fylkesmannen/Statens helse-tilsyn om forhold som kan medføre fare for pasienters sikkerhet».

Kanskje kan man tenke at dårlig kvalitet på konserverende og protetisk arbeide ikke direkte setter pasienten i fare..

Helsetilsynet viser i artikkelen fra Molven og Gammeltvedt til et tilfelle hvor en tannlege overtok flere pasienter, og der behandlingen ikke var god nok. Tannlegen «brettet opp ermene» og ryddet opp i tannstatus, men varslet ikke:

«Konsekvensene for pasientsikkerheten når tilsynsmyndigheten ikke varsles, kan være store. Fra praksis før varslingbestemmelsen ble gitt, har vi et eksempel der flere tannleger over mange år mottok en rekke pasienter som tydeligvis hadde vært grovt feilbehandlet av en for dem kjent kollega, uten at det ble meldt tilsynsmyndigheten. Tannlegen mistet til slutt autoriseringen etter pasientklage. Varsling kunne sannsynligvis ved siden av å spare pasientene for store unødige utgifter, også ha hindret at mange av dem ble påført betydelige lidelser.»

«Når det spesielt gjelder å varsle om helsepersonell, inntretr ikke varslingsplikten fordi personell ved en enkelt anledning har handlet uaktsomt. Én hendelse sier lite om at sikkerheten fremover kan være truet. Men dersom helsepersonell over tid handler faglig kritikkverdig og uforsvarlig og ved det viser at de utsetter pasienter for en stadig risiko, inntretr varslingsplikten.»

«Helsepersonell kan ikke la være å informere i den tro at andre faktisk gjør det, eller fordi de mener at for eksempel deres overordnede, er nærmere til å gjøre det.»

«Det er ikke satt noen krav til hvordan helsepersonellet skal varsle. Det kan skje skriftlig eller muntlig, og det kan gjøres i eget navn eller anonymt. Men uansett ligger det i plikten at det må skje på en måte som gjør at tilsynsmyndigheten kan forholde seg til informasjonen.»

Hvem skal vi si noe til?

NTFs etiske regler § 12 sier: «Dersom en tannlege oppdager tegn til faglig eller etisk svikt hos en kollega eller medarbeider, bør han/hun først ta dette direkte opp med vedkommende. Formen bør være varsom. Tannlegen kan velge å ta saken direkte opp enten med lokalforeningen, administrativt overordnet eller aktuell helsemyndighet.»

Det er en kjensgjerning at ikke alt arbeid en tannlege gjør er like godt – vi har alle opplevd egne arbeidere som av en eller annen grunn ikke ble så bra som vi ønsket. Vi vet at kommunikasjon endrer innhold når den går over flere ledd. Vi kan derfor heller ikke stole på at pasientens gjengivelse av det som har skjedd hos en kollega er den hele og fulle sannhet.

Direkte kommunikasjon med den tannlegen som er ansvarlig for det vi lurer på er derfor viktig for å ha mest mulig korrekt informasjon, og for å hindre at «fjæra blir til fem høns». Om man ikke ønsker å stå for denne samtalen selv, kan lokalforeningen eller leder være behjelpelig. Det er likevel viktig å huske på at man som selvstendig helsepersonell ikke er fritatt varslingsplikten i Helsepersonelloven selv om det er gjort på denne måten. Anser man at det er «fare for pasienters sikkerhet», skal tilsynsmyndigheten varsles.

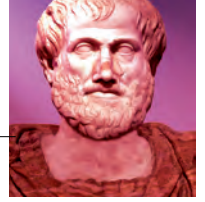
Hva sier vi til pasienten?

NTFs etiske regler § 10 sier ».. Kommentarer vedrørende en kollegas arbeid bør ikke meddeles en pasient på en slik måte at det unødig virker som kritikk. Hensynet til pasientens helse skal alltid være overordnet. ...»

Hva sier vi til andre tannleger og til publikum og presse?

NTFs etiske regler § 11 sier «Faglig uenighet bør holdes på et saklig plan, og så langt som mulig behandles kolleger imellom. Faglig uenighet må ikke bringes frem for offentligheten på en måte som kan være egnet til å skade kolleger og/eller standens anseelse.»

I motsetning til andre yrker som for eksempel bilselgere og noen grupper håndverkere, nyter tannlegestanden godt av å ha stor tillit i befolkningen. Vi merker det hver dag at pasientene føler seg trygge på oss som fagpersoner, og har en positiv holdning til oss. Denne tilliten må vi beholde.

Det er alltid fornuftig å tenke seg om før man kommer med utspill i det offentlige rom om eventuell overbehandling, eller overprising på generelt grunnlag.

Referanser

Referanse : http://www.helsetilsynet.no/upload/Publikasjoner/artikler/2012/helsepersonells_varslingsplikt_molven_grammel.pdf

*Ellen Holmemo
og Olav Kvitnes
NTFs råd for tannlegeetikk*